

Gemersko-malohontské múzeum v Rimavskej Sobote –
zariadenie Banskobystrického samosprávneho kraja

PROGRAMOVÁ PONUKA NA FEBRUÁR 2018

* * *

AKTUÁLNE VÝSTAVY SO SPRIEVODNÝMI AKTIVITAMI

Dieťa a jeho svet

13. 12. 2017 – 30. 4. 2018

Život dieťaťa v minulosti bol diametrálne odlišný od života dnešných detí. Ovplyvňovali ho vtedajšie rodinné a spoločenské podmienky, sociálna situácia a v neposlednom rade sled praktizovaných poverových predstáv. Výstava „Dieťa a jeho svet“ predstaví život dieťaťa v tradičnom dedinskom a z časti aj v mestskom prostredí regiónu Gemer-Malohont. Prostredníctvom fotografií a zbierkových predmetov z fondov etnológia, história a archeológia je prezentované obdobie narodenia, krstu, predškolský a školský vek, detský odev, nábytok a v neposlednom rade aj hračky a hry. Súčasťou výstavy je detský kútik s hračkami.

Kultúrno-výchovná aktivita k výstave

Hádanková súťaž a hravé obrázky

do 30. 4. 2018

Deti dnešnej doby si mnohé z toho čo ponúka výstava „Dieťa a jeho svet“ vôbec nedokážu predstaviť. Doba sa zmenila a detský svet dnes vyzerá úplne inak. Práve táto skutočnosť nás viedla k tomu, aby sme spestrili prehliadku výstavy vhodnou edukačnou formou, prostredníctvom ktorej si môžu návštevníci informácie o minulosti detského života lepšie zapamätať. Hlavná časť kultúrno-výchovnej aktivity je určená starším žiakom, kde je potrebné nájsť odpovede na otázky. Môže byť realizovaná ako práca s textom na výstave, ale aj ako kvíz so záverečným vyhodnotením. Táto kvízová forma je aktuálna len pri skupinách detí. Aktivitu sme doplnili aj hravými obrázkami, ktoré je potrebné buď doplniť alebo vymalovať. Táto časť je vhodná aj pre najmenších návštevníkov a jej cieľom je podporiť tvorivosť, obrazotvornosť a kreativitu dieťaťa. Pripravili sme tri varianty hravých obrázkov.

Aktivita je vhodná najmä pre žiakov základných i materských škôl. Obsahovo vhodne doplní predovšetkým hodiny regionálnej výchovy, dejepisu, etickej či výtvarnej výchovy. Využiť ju môžu aj rodiny s deťmi. V prípade skupín je potrebné sa vopred nahlásiť. Kontakt: 047/ 56 32 741, lindisova@gmmuzeum.sk alebo marekova@gmmuzeum.sk.

Barnabás Holló (1865 – 1917)

Sochár z Gemera-Malohontu

9. 11. 2017 – 28. 2. 2018

Výstava vznikla pri príležitosti 100. výročia úmrtia sochára a rodáka z Gemera-Malohontu Barnabása Hollóa a pozostáva z fotografickej dokumentácie exteriérových realizácií, dobových fotografií ako aj fotografií drobných plastík. Vďaka rodine Barnabása Hollóa je výstava doplnená o predmety z rodinnej pozostalosti sochára. Barnabás Holló sa narodil 16. mája 1865 v gemerskej obci Alsó-Hangony (dnes Hangony, Maďarsko). Od roku 1876 študoval na Zjednotenom protestantskom gymnáziu v Rimavskej Sobote. Svoje sochárske štúdium začal rovnako v Rimavskej Sobote pod vedením miestneho sochára Antala Martinelliho (1851 – 1917). Ako mladý, veľmi skoro stratil svojho otca a ujal sa ho gróf Alfréd Szirmay (1852 – 1900), vďaka ktorému mal možnosť študovať v Budapešti na Uhorskej kráľovskej škole dekoratívneho kreslenia a neskôr v rokoch 1889 - 1892 sa stal žiakom v kresliarskej škole významného sochára Alajosa Stróbla (1856 - 1926), ktorý ovplyvnil jeho ďalšie smerovanie a uplatnenie sa na sochárskej scéne. Do povedomia verejnosti sa dostal už v roku 1891 kedy začal pracovať na veľkolepej zákazke vytvorenia historického tzv. Széchenyiho reliéfu, znázorňujúceho založenie Uhorskej akadémie vied 3. novembra 1825, vďaka ktorému sa veľmi rýchlo stal stredobodom záujmu. Bronzový odliatok diela je osadený na fasáde budovy Maďarskej akadémie vied v Budapešti a jeho sadrový model je dnes súčasťou zbierkového fondu Gemersko-malohontského múzea. Po počiatočnom úspechu nasledovali ďalšie objednávky, prevažne veľkorozmerných exteriérových podobizní osobností z histórie, určené pre verejné priestranstvá miest ako Budapešť, Debrecen, Hajdúböszörmény, Vál, Balatonalmádi, Rožňava a iné. V Gemeri-Malohonte je zastúpený významnými dielami ako socha Mihálya Tompu na rovnomennom námestí v Rimavskej Sobote z roku 1896 (odhalená 1902) a podoba kráľa Mateja Korvína v obci Gemer z roku 1912. Barnabás Holló zomrel pomerne mladý, 2. novembra 1917 v Budapešti.

Kultúrno-výchovná aktivita k výstave

ZNÁMY – NEZNÁMY SOCHÁR V PRIESTORE EURÓPY

do 28. 2. 2018

Ide o netradičnú formu pracovného listu, v ktorom návštevník zaznačuje na mape Európy, kde všade sa Barnabás Holló počas svojho života pohyboval, kde študoval, s čím je jeho tvorba úzko spojená a kde všade sa nachádzajú jeho diela. Pri riešení úloh sa treba oprieť o textovú časť výstavy, ktorá poskytne aj faktický pohľad na jednotlivé diela, prostredníctvom prezentovaných fotografií. Výrazná časť pracovného listu je venovaná dielam sochára, ktoré sa nachádzajú v Rimavskej Sobote. Vypracovaním úlohy získa návštevník prehľadné informácie o ich životnom príbehu v chronológii. Aktivita je vhodná pre rodiny s deťmi a žiakov II. stupňa základných škôl a pre stredné školy. V prípade skupín je potrebné sa vopred nahlásiť. Kontakt: 047/ 56 32 741, lindisova@gmmuzeum.sk alebo marekova@gmmuzeum.sk.

Žijem na strome a je mi dobre

Harmonický život na strome

7. 12. 2017 – 28. 2. 218

Výstava vznikla v spolupráci so Stredoslovenským múzeom v Banskej Bystrici a poskytne návštevníkom možnosť dozvedieť sa zážitkovou formou poznatky o rozmanitosti života na stromoch a v ich okolí. Pre dnešného človeka sú stromy niečo bežné, možno pekné a určite dôležité, ale málokto vie skutočne popísať a porozumieť dôležitosti stromov pre existenciu mnohých rastlinných, živočíšnych druhov, húb a napokon aj človeka, ako aj ich nenahraditeľnosť v globálnom ekosystéme Zeme. Rozmanitosť života na stromoch je prezentovaná na príklade piatich druhoch stromov: dub, lipa, vrbá, jedľa a jablň. Návštevník môže poznávať jednotlivých zástupcov vtákov, cicavcov a hmyzu, cez vystavené zbierkové predmety. Súčasťou výstavy je niekoľko interaktívnych prvkov, ktoré umožnia návštevníkovi zmysluplne a tvorivo stráviť čas na výstave, obohatiť si svoje vedomosti a zamyslieť nad skutočným významom stromov pre samotnú existenciu života na našej planéte.

PREDMET MESIACA

Unikátny potápačský oblek MICHELIN – FATRA

Predmetom mesiaca február je suchý potápačský oblek československej produkcie od výrobcu *FATRA Napajedla* (dnes Česká republika), pochádzajúci z roku 1952. Farba obleku je maskáčovej štvorkombinácie: zelená, svetlokávová, sivá a hnedá. Jeho súčasťou je tiež kukla. Vo viacerých smeroch ide o unikátny zbierkový predmet. Je to jeden z dvoch zachovalých oblekov tohto typu používaných už v roku 1954 pri speleopotápačskom prieskume Ing. Viliamom Rozložníkom v Slovenskom krase. Tieto vodotesné obleky, s označením *MICHELIN*, boli začiatkom 50. rokov 20. storočia pre potreby ženistov Československej ľudovej armády (ČSLA) vyrobené z materiálu získaného priamo od významnej francúzskej gumárenskej firmy *MICHELIN*. Okrem toho spočíva výnimočnosť tohto typu obleku predovšetkým v spojení s človekom, ktorý ho používal. Ing. Viliam Rozložník (*1920 Dobšiná – †1959 Rožňava) bol baníkom, jaskyniarom a priekopníkom speleopotápania na Slovensku. Z pohľadu Slovenska je považovaný za prvého speleopotápača. Výrazne prispel aj k rozvoju slovenského jaskyniarstva. Bol pri objavovaní Gombaseckej jaskyne, Brzotínskej

jaskyne a zúčastnil sa prieskumu priepastí Plešivskej planiny, priepasti Zvonica (Zvonivá jama), vyvieracky Buzgó a ďalších. Bol mimoriadne činorodým a univerzálnym človekom. Z pohľadu speleopotápania v priekopníckom období pre neho nebola problémom ani absencia častí výstroja. Mnohé veci si dokázal vyrobiť alebo upraviť sám. O jeho význame svedčí, že vypracoval novú metódu objavovania jaskýň, ktoré nazval ako *otváarka zdola*. Mal tiež výtvarné nadanie. Mnohé jeho nákresy zachytávajú vizuálne zaujímavé podoby

z prieskumu jaskýň. Napriek mnohým úspechom a priekopníctvu, ešte výraznejším výsledkom zabránila jeho predčasná tragická smrť.

Tento unikátny potápačský oblek bol získaný v rámci projektu „Doplnenie a skompletizovanie zbierky historickej potápačskej techniky Gemersko-malohontského múzea v Rimavskej Sobote“. Realizáciu projektu a akvizíciu doplnujúcej časti zbierky z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia. Gemersko-malohontské múzeum tak skompletizovalo zbierku potápačskej techniky, ktorú pôvodne vlastnil na Slovensku najväčší zberateľ potápačskej techniky a znalec problematiky Peter Ferdinandy z Revúcej.

Stála vlastivedná expozícia

Expozícia prezentuje prírodné a kultúrne dedičstvo regiónov Gemer a Malohont. Vystavené sú predmety z oblasti paleontológie, geológie, zoológie, archeológie, histórie, etnografie a výtvarného umenia – napr. nálezy kostí mastodonta, tapíra či nosorožca z paleontologickej lokality Kostná dolina pri obci Hajnáčka, pestrá kolekcia dermoplastických preparátov živočíchov, vzácne archeologické nálezy zo Včeliniec, Hodejova, Tornale i samotnej Rimavskej Soboty, zbierky dokumentujúce obdobie tureckých vpádov a stavovských povstaní, ukážky cechovej a kameninovej výroby a historického nábytku, ukážky ľudového bývania a odievania, výrobkov remeselníkov (hrnčiari, brdári, rezbári...) či umelecké diela zachytávajúce významné osobnosti a miesta Uhorska a regiónu Gemer-Malohont. Vzácnosťou je múmia egyptskej ženy z obdobia 1087 – 664 pred Kristom a vajce najväčšieho nelietajúceho vtáka žijúceho na Madagaskare vurona obrieho, ktorý vyhynul v 17. storočí. Prostredníctvom zvukového panelu si vypočujete žaby, cicavce a najrôznejšie druhy vtákov.

Expozícia Protifašistický odboj a SNP v Gemeri-Malohonte

Moderne koncipovaná expozícia ponúka komplexný pohľad na problematiku protifašistického odboja a Slovenského národného povstania v regióne. Prostredníctvom trojrozmerných predmetov, fotografického materiálu i audiovizuálnych prezentácií sú okrem reálií protifašistického odboja naznačené i podmienky pre jeho formovanie a dôsledky vzniku Slovenského štátu, Viedenská arbitráž či nemecká okupácia.

* * *

ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

Kontakt:

Gemersko-malohontské múzeum
Nám. M. Tompu 5, 979 01 Rimavská Sobota
tel.: 047/56 32 741, 56 32 730
fax: 047/56 32 730
e-mail: office@gmmuzeum.sk
Web: www.gmmuzeum.sk
Facebook: Gemersko-malohontské múzeum Rimavská Sobota

Otváracie hodiny:

Pondelok – Piatok 8:00 – 16:00
Sobota – Nedeľa 9:00 – 17:00
(apríl – september)

Vstupné:

Dospelí – 2 €
Deti, študenti, dôchodcovia – 1 €
Deti do 6 rokov, ZŤP – zdarma